

PROGRAMACIÓ

VERSIÓ CATALUNYA

ORIENTACIÓ EDUCATIVA

Carme Torrents

Autora: Carme Torrents
Maquetació: Educàlia Editorial
Edita: Educàlia Editorial
ISBN: 978-84-17734-51-0

Tots els drets reservats. No està permesa la reimpressió de cap part d'aquest llibre, ni d'imatges ni de text, ni tampoc la seva reproducció, ni utilització, en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic o d'una altra manera, tant coneguda com els que puguin inventar-se, incloent el fotocopiats o gravació, ni està permès emmagatzemar-lo en un sistema d'informació i recuperació, sense el permís anticipat i per escrit de l'editor.

Algunes de les imatges que inclou aquest llibre són reproduccions que s'han realitzat aprofitant-se del dret de cita que apareix en l'article 32 de la Llei 22/1987, de l'11 de novembre, de la Propietat intel·lectual. Educàlia Editorial agraeix a totes les institucions, tant públiques com privades, citades en aquestes pàgines, la seva col·laboració i demana disculpes per la possible omisió involuntària d'algunes d'elles.

Educàlia Editorial

Avda. de les Jacarandes 2 loft 327 46100 Burjassot-València
Tel. 960 624 309 - 963 768 542 - 610 900 111
Email: educaliaeditorial@e-ducalia.com
www.e-ducalia.com

Taula de continguts

Taula de continguts

1. Introducció

1.1. Justificació

1.2. Marc legislatiu

1.3. Context

2. Competències i dimensions

2.1. Competències de l'àmbit personal i social

2.2. Contribució de la matèria al desenvolupament de competències d'altres àmbits

3. Continguts

3.1. Relació de les competències bàsiques i els continguts clau

3.2. Continguts curriculars del Departament d'Orientació educativa

4. Objectius

5. Criteris i instruments d'avaluació

5.1. Criteris d'avaluació i instruments d'avaluació de l'àmbit personal i social

5.2. Criteris i instruments d'avaluació de les mesures d'atenció a la diversitat

6-Mesures específiques per als alumnes amb TDAH i dislèxia

7. Temporització de les unitats didàctiques

7.1. Distribució dels continguts curriculars en les unitats didàctiques

7.2. Temporització de les unitats didàctiques

8.. Unitats didàctiques

8.1. Unitat didàctica

1. Introducció

1.1. Justificació

L' Orientació educativa comprèn **les accions docents d'aula** i les actuacions del centre i de la comunitat educativa que promouen **l'acompanyament personalitzat en els aspectes personal, socials, acadèmic i professional de l'alumne**.

Les accions docents d'aula demanen als equips planificar, implementar i avaluar l'aprenentatge per afavorir la formació competencial i l'autonomia de l'alumne al llarg de les etapes educatives. Amb aquesta finalitat, i per tal de portar a terme **accions educatives competencials i orientadores**, els centres disposen de les **mesures i suports universals que s'adrecen a tots els alumnes en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**.

1.2. Marc legal

Aquesta programació didàctica està elaborada a partir del marc legislatiu vigent, entre els que destaquen els següents decrets:

- Decret 187/2015, de 2 d'agost, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28/08/2015)
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19/10/2017).
- Ordre ENS/108/2018, de 4 de juliol, per la qual es determinen el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria
- Documents per l'organització i la gestió del currículum competencial i l'orientació educativa a l'ESO, del 10 de juliol del 2018.
- Document de les Competències bàsiques de l'àmbit personal i social, del juliol del 2018.

1.3. Context del centre

L' **Institut Francesc Ferrer i Guàrdia** està ubicat a la Av. Generalitat, 30 de Sant Joan Despí, comarca del Baix Llobregat. Té una història de més de 30 anys, ja que funciona des del curs 1977/78.

En el seu Projecte educatiu s' expressa : "Entenem l'educació com un procés integral i interactiu destinat a **desenvolupar totes les aptituds i les capacitats de l'alumnat**, tant les cognitives i motores com les emocionals i relacionals i aquelles que tenen relació amb la presa de decisions i amb la implicació en la societat.

Potenciem la **participació** de tots els col·lectius de la comunitat educativa amb una actitud de **diàleg, respecte, capacitat crítica i corresponsabilitat**. Sempre tenim present que el centre és un lloc d'aprenentatge per a la vida.

Assumim la **diversitat**, ja sigui **personal o cultural**, i evitem que aquesta sigui motiu de discriminació. Cal que a tota la vida escolar hi hagi una acceptació del fet de la diversitat com quelcom real, inevitable, i fins i tot bo, per tal d'afavorir actituds de comprensió i de tolerància.

Ens regim pel principi de **coeducació**, entenent-lo com el procés d'educar per a la igualtat sense cap mena de discriminació.

Vetllem perquè els nois i les noies tinguin les **mateixes oportunitats de formació, orientació acadèmica i professional i avaluació**, i puguin participar en totes les activitats de d'Institut amb el mateix grau de responsabilitat i igualtat.

La visió **no discriminadora de les diferències personals i culturals** presideix tota l'acció educativa i especialment l'**acció tutorial**".

OFERTA FORMATIVA :

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Títol de Graduat en Secundària que dóna accés al Batxillerat i Cicles Formatius de Grau Mitjà.

BATXILLERAT

Títol de Batxillerat que dóna accés a la Universitat, prèvia prova de selectivitat i accés als Cicles Formatius de Grau Superior.

- Ciències i Tecnologia
- Humanitats i ciències socials

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

- Activitats comercials
- Cures auxiliars d'infermeria - LOGSE
- Emergències sanitàries

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

- Gestió de vendes i espais comercials
- Comerç internacional

EQUIP DE COORDINACIÓ:

Aquest equip està integrat pel director que serà el seu president, el cap d'estudis, els coordinadors de cicle i si escau el coordinador de l'equip d'orientació i suport, actuarà com a secretari el mestre / a que designi el director.

Les competències del Equip de Coordinació són: Elaborar:

- Directrius generals per a l'elaboració del projecte curricular de centre i les seves modificacions.
- La proposta d'organització de l'orientació escolar del pla d'acció tutorial i del pla de formació del professorat.
- Sota la coordinació del cap d'estudi, la realització de les activitats de perfeccionament del professorat d'acord amb el pla de formació.
- La proposta per a realitzar les adaptacions curriculars adequades a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

DEPARTAMENTS DIDÀCTICS:

Els caps de departament com a representants del departament a la Comissió Pedagògica participen en les tasques següents:

- L'elaboració del Projecte de Centre i en el seu seguiment.
- Coordina i redacta la programació didàctica del departament i la memòria final de curs.
- Dirigeix i coordina les activitats acadèmiques del departament.
- Convoca i presideix les reunions ordinàries del departament.
- Coordina l'elaboració de convocatòries d'exàmens extraordinaris o proves inicials de nivell, presideix la realització i avaluació de l'examen en col·laboració amb la resta dels membres del departament.
- Té cura del compliment de la programació didàctica del departament i l'aplicació correcta dels criteris d'avaluació.
- Resol les reclamacions dels alumnes, a final de curs, d'acord amb les deliberacions dels membres del departament, i n'elabora els informes.
- Coordina l'organització dels espais, compra de material i equipament específic, i en té cura del manteniment.
- Promou l'avaluació de la pràctica docent dels membres del departament.
- Promou l'avaluació dels diferents projectes i activitats del departament.
- Té cura i gestiona els llibres d'actes, inventari, biblioteca, etc. del departament.
- Gestiona els recursos i el pressupost assignat al departament.

- Revisa les programacions evitant llacunes, establint-ne els mínims en funció de les necessitats dels alumnes i la seva diversitat.
- Promou l'anàlisi del rendiment dels alumnes i la recerca d'estratègies per a millorar-lo.
- Recolza els companys nous en el seu procés d'integració al centre i la seva implicació en les tasques del departament.
- Promou l'organització interna del departament. Facilita el treball en equip i la presa de decisions per consens.

Promou la innovació i l'experimentació metodològica i didàctica en relació a la seva matèria o àrea.

Busca la solució als problemes que sorgeixen en el funcionament intern del departament.

GRUPS D'ESO: Hi ha 4 línies a 1r d'ESO, 5 línies a 2n d'ESO, 4 línies a 3r d' ESO i 4 també a 4t d 'ESO.

GRUPS DE BATXILLERAT: Dues línies a 1r i 2n

Departament d'Orientació educativa: El Departament d'Orientació educativa té per objectiu l'assessorament educatiu dels Equips docents de l'ESO, la col·laboració amb els tutors, i l'orientació als alumnes i les seves famílies.

També atenem de forma directa als grups d'alumnes que tenen dificultats d'aprenentatge, alumnes amb necessitats educatives especials (en les àrees instrumentals : matemàtiques, català i castellà) i impartim crèdits de la nostra especialitat (Educació emocional a 1r d' ESO i Taller de Mediació a 3r d' ESO).

El seminari el formem dues especialistes : Cadascuna de nosaltres atenem els alumnes d'un cicle de l'ESO. Així durant aquest curs una orientadora atén els alumnes de 1r d'ESO i 4t d' ESO i l'altra els alumnes de 2n i 3r d 'ESO

Assistim a tots els equips docents del nivell al que estem adscrites i col·laborem estretament amb tutors-es i professor-es.

El Seminari d'Orientació Educativa s'encarrega també de coordinar el Programa de Mediació Escolar, que tenim implantat al Centre des de fa 12 anys, i dur a terme les Mediacions necessàries per solucionar els Conflictes interpersonals que es donen en el centre, creant entre els nostres alumnes la cultura de Resolució Alternativa i Pacífica de Conflictes.

Aquest curs també hem començat ha coordinar i elaborar els diferents Protocols de Prevenció, detecció i intervenció en els casos de : Assetjament i ciberassetjament, Maltractament i abusos, Consum de drogues i Conductes d'odi i discriminació.

El Seminari es coordina setmanalment amb el representant de l'EAP (Equip d' Assessorament Psicopedagògic) i pren les decisions i planifica les accions necessàries, per atendre adequadament els alumnes que presenten Necessitats educatives especials.

També ens coordinem de forma periòdica amb d'altres serveis externs com: serveis Socials, serveis Psicopedagògics i serveis de Salut.

Participem en les reunions de la CAD que es fan de forma trimestral i si és necessari es convoquen també de forma extraordinària a petició de l'equip directiu, l'equip de coordinació o el departament d'orientació educativa.

Docència del Departament d'Orientació educativa:

Educació emocional i social : Matèria optativa adreçada als alumnes de 1r d'ESO que té per objectiu promoure el desenvolupament emocional dels alumnes..

MEDIACIÓ: Resolució alternativa de conflictes : Matèria optativa de 3r d' ESO destinada a que els alumnes practiquin tècniques de gestió de conflictes i valorin el conflicte com una oportunitat de canviar en positiu. Es parlarà de la cultura de la pau, del respecte per les altres cultures diferents a la nostra i de com hem d'afrontar els reptes de la nova societat multicultural.

Llengua i literatura catalana 1r ESO ATD : Pla docent de la matèria de llengua i literatura catalanes adreçada als alumnes de 1r de la ESO que tenen adaptacions curriculars grupals i que segueixen un Programa intensiu de Millora (PIM)

Llengua i literatura catalana 2n ESO ATD: Pla docent de la matèria de llengua i literatura catalana de 2n A. Adreçada als alumnes que segueixen el Pla intensiu de Millora (PIM).

2. Competències i dimensions

2.1. Justificació

El desplegament de la programació d'Orientació educativa es fa des del nou currículum competencial i prenem com a model les competències de l'àmbit personal i social. Desenvoluparem les nostres accions en les 3 dimensions d'aquest àmbit : Autoconeixement, aprendre a prendre i participació.

També haurem de tenir en compte altres dimensions d'altres àmbits com són el lingüístic, el matemàtic i el digital; els quals seran complementaris en la nostra feina dins els equips docents i en l'atenció directa als alumnes.

Per dur a terme la nostra feina orientadora en els equips docents haurem de partir sovint de les competències bàsiques en els diferents àmbits citats anteriorment.

2.2. Competències de l'àmbit personal i social.

Les competències de l'àmbit personal i social que es descriuen en aquest document han de servir per afavorir el creixement global dels alumnes, com a persones i com a aprenents. El treball competencial i els processos d'acompanyament i orientació han de col·laborar en la construcció de l'autonomia i de la identitat personal, social i ciutadana de cada alumne durant l'etapa adolescent, per fomentar el compromís i fer possible que en el futur puguin contribuir a la millora social com a ciutadans de ple dret amb responsabilitats compartides.

Dimensions	Autoconeixement: Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal
	Aprendre a aprendre: Competència 2. Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge. Competència 3. Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar el reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.
	Participació: Competència. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera flexible i responsable.

3. Continguts

3.1. Continguts clau de l'àmbit personal i social.

Dimensió Autoconeixement

L' Autoconeixement i la construcció de la pròpia personalitat són factors fonamentals per a l'adaptació de l'adolescent a l'entorn escolar i social. L'autoconeixement, que s'inicia a la infantesa i continua al llarg de la vida, inclou, entre d'altres aspectes, l'acceptació de la imatge d'un mateix l'autoconcepte, el coneixement dels trets fonamentals de la pròpia personalitat, la valoració de les qualitats personals, l'adquisició d'hàbits saludables, l'enfortiment de l'autoestima, la gestió positiva de l'estrès i les emocions, el descobriment de la pròpia sexualitat, el reconeixement de les pròpies limitacions i el compromís de millora amb el creixement personal.

COMPETÈNCIA 1 : Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.

Conèixer-se a si mateix forma part d'un procés individual complex i sempre inacabat que posa en joc les mateixes capacitats que es pretenen conèixer. Aquesta mirada introspectiva possibilita, d'una banda, el reconeixement de les pròpies característiques físiques, cognitives i emocionals i, d'una altra, el compromís de millora per superar dificultats personals.

Continguts clau:

- 1-Capacitats físiques i sensorials: motricitat, percepció i autopercepció, coordinació, etc.
- 2-Capacitats cognitives: raonament, comunicació, indagació, imaginació, creativitat, etc.
- 3-Capacitats emocionals: emocions, sentiments, estats d'ànim, etc.
- 4-Hàbits saludables: alimentació, descans, higiene, exercici físic, gestió de l'estrès, etc.
- 5-Actitud de superació personal.

Dimensió Aprendre a aprendre

MOSTRA SESGADA

8. Unitats didàctiques

8.1. Unitat didàctica 1: MEDIACIÓ ESCOLAR

Dimensió	Competència	Continguts clau
Autoconeixement	Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.	<p>1-Capacitats cognitives: raonament, comunicació, indagació, imaginació, creativitat, etc.</p> <p>2-Capacitats emocionals: emocions, sentiments, estats d'ànim, etc.</p> <p>3-Hàbits saludables: alimentació, descans, higiene, exercici físic, gestió de l'estrès, etc.</p> <p>4- Actitud de superació personal</p>
Aprendre a aprendre	Competència 3. Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar els reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.	<p>1-Aprenentatge continuat al llarg de la vida: curiositat intel·lectual, itineraris formatius, competències clau en el món professional, valors del treball, etc.</p> <p>2- Actituds i hàbits en la societat i en el món professional: cura personal, responsabilitat en les tasques, efectivitat, puntualitat, respecte a les normes, etc.</p> <p>3- Habilitats i actituds per al treball en grup: assumpció de rol, assertivitat, empatia, escolta activa, responsabilitat, etc.</p> <p>4- Dinàmiques de cohesió de grup i col·laboratives: "el blanc i la diana", "la maleta", debats, taules rodones, pluges d'idees, Phillips 66, assemblees, trencaclosques (jigsaw), discussions dirigides, treball per parelles, grups de discussió, jocs de rol, etc.</p> <p>5- Eines digitals col·laboratives: paquets ofimàtics en línia, fòrums, xats, blogs, wikis, etc.</p>
Participació	Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable	<p>1-Habilitats i actituds per a la participació: comunicació, empatia, assertivitat, respecte...</p> <p>2- Espais de participació: – Aula: procés d'elaboració de normes de l'aula, delegat de classe, assemblea d'aula, comissions d'aula, etc.</p> <p>3-Recursos i tècniques de participació: reunions, sessions de treball, dinàmiques participatives (pluja d'idees, joc de rol, debat, etc.), acords i consens, rols, etc.</p> <p>4- Eines digitals de participació (fòrums, xats, wikis,</p>

--	--	--

Objectius d'aprenentatge	Continguts curriculars
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer els conflictes com a part natural de la vida i font d'aprenentatge. 2. Adquirir capacitats dialògiques per comunicar-se obertament i efectivament. 3. Saber reconèixer i expressar les pròpies emocions i sentiments, fomentant la valorització d'un mateix i dels altres. 4. Desenvolupar habilitats de pensament reflexiu, creatiu i crític com a eines d'anticipació, solució i opció personal enfront del conflicte. 5. Participar activament i amb responsabilitat en la construcció de la cultura del diàleg, de la no violència i de la pau. 6. Ser capaç de compartir punts de vista diferents amb respecte i tolerància. 7. Conèixer i comprendre algunes cultures diferents del nostre entorn proper i poder compartir valors, maneres de fer i entendre la vida, així com la seva cultura i religió. 8. Incorporar la mediació com a procés de trobada interpersonal per a l'elaboració dels propis conflictes i la recerca de vies constructives de consens. 	<ol style="list-style-type: none"> 1-Analitzar els aspectes positius i negatius del conflicte 2-Conèixer els estils de resposta al conflicte 3-Aprendre a fer front al conflicte constructivament 4-Aprendre a copsar els punts de vista dels altres 5- Aprendre a clarificar utilitzant preguntes obertes 6-Constatar el pes dels elements visuals en la comunicació (llenguatge digital i analògic) 7-Relacionar els efectes d'una comunicació deficient amb els conflictes 8-Utilitzar actituds i habilitats d'escolta activa en situacions de conflicte 9-Ampliar el vocabulari relatiu als estats d'ànim 10-Aprendre a expressar les pròpies emocions assertivament 11-Insistir en al comunicació positiva dels sentiments 12- Comparar els efectes de l'orientació positiva o negativa envers el conflicte 13-Descobrir i acceptar l'existència de diferents punts de vista 14-Posar-se al lloc de l'altre en el conflicte 15-Utilitzar la pluja d'idees per buscar alternatives al conflicte 16-Aplicar criteris de realitat a la presa de decisions 17-Desenvolupar el pensament crític 18-Comprovar els beneficis potencials de la cooperació 19-Participar en un treball cooperatiu i valorar-lo 20-Reforçar les vies no violentes de fer front als conflictes 21-Constatar estereotips, prejudicis i signes de discriminació en el propi entorn 22-Practicar la negociació cooperativa com a via d'arreglar conflictes 24-Conèixer i practicar mitjançant dramatitzacions el procés de mediació